

Правила понашања у првославном храму

Улазећи у свети храм, прекрстимо се, уз благи наклон. Долазимо до целивајуће иконе на средини цркве, поклонимо јој се и прекрстимо, целивамо икону (жене не остављајући трагове кармина) и на крају се благо поклонимо онима који стоје у реду иза нас и око нас. Храм је свето место сабрања верника ради молитве и богослужења, те све радње које то ремете, нису дозвољене. Разговори током службе су непристојни и себични јер на тај начин заборављамо да се и наши ближњи у храму моле и да им је за то потребан мир, а и нама самима то расејава пажњу неопходну за молитву. За време богослужења је од највећег значаја да заборавимо на све свакодневне бриге и проблеме, да посветимо своје срце и ум само Господу. Једино тако можемо изаћи из храма нови, очишћени, освећени, препорођени, обновљени.

Молитвене речи и песме

Молитве и песме током службе нису само формално изговарање текста или мелодије, већ имају свој истински и дубок смисао; помажу нам у духовном самоосвећивању, промени нас самих и заједници са ближњима и са Господом. Зато је важно слушати све речи, чак и када у почетку делују неразумљиво. Временом, уз Божију помоћ, али и сопствени труд кроз читање духовне литературе, разговоре са духовником и редовне доласке на службе, почињемо да освешћујемо значај свих свештених радњи у Цркви, као и речи и песама. Оне постају интегрални део и окосница нашег живота, делања, разумевања, мишљења и осећања. За време богослужења не шетамо по цркви и не гурамо се. **ВЕРА ДОЛАЗИ СЛУШАЊЕМ**, а то значи најпре слушањем Речи Божије, исказане у читању Светог Јеванђеља, слушањем речи молитава, песама, свога срца, као и слушањем својих ближњих и гласа њиховог срца. Најлепши и истински вид сабрања верних је када сви заједно певају уз хор или појце, то су славословија Господу и Светима, саучествовање у богослужењу и заједничке молитве, што појачава радост нашег пребивања у том светом сабрању, када је Христос међу нама. За време читања Светог Јеванђеља стојимо мирно, погнуте главе, опуштених руку и у највећој тишини и отворености за Реч Божију јер нам се тада открива Сам Бог. Исто важи и за изношење Часних Дарова на Литургији, освећење Светих Дарова, Причешће, благосиљање присутног народа... Током Литургије све нам се казује шта треба да чинимо, ако слушамо пажљиво: "Главе своје Господу приклонимо", "Заблагодаримо Господу", "Господу се помолимо", "У миру изиђимо"...

Причешћивање

На Свето Причешће излазимо по благослову свог духовника или исповедника, ако смо постили редовно и исповедили се. Чаши прилазимо у потпуном миру, изговарајући са свештенослужитељем молитву. Руке су нам прекрштене на грудима, десна преко леве. Никада се не крстимо пред самим путиром да га не бисмо подизањем и спуштањем руке гурнули и просули Светињу. Пред узимање Причешћа, изговарамо своје име свештенослужитељу, на шта он изговара: "Причешћује се слуга Божији (име) / слушкиња Божија (име) Телом и Крвљу Христовом". Тамо где је највећа Светиња, Крв Христова, освештана благодатним дејством Светог Духа, ту не стају вируси, бактерије, ни ма каква нечистоћа, па је свака сумња и осуда тога што се сви причешћују из једне кашичице не само неоправдана, већ и показатељ потпуног неразумевања Светих Тајни. О томе се, свакако, треба информисати кроз духовну литературу и разговор са духовником. Пред Причешће Светим Христовим Тајнама не једе се и не пије ништа од поноћи, жене не стављају кармин, како не би остављале траг на кашичици из које се узима Причешће. Затим се узима нафора (освећени хлеб), водећи рачуна да нам ни једна мрвица не падне на под, иначе је треба покупити јер се ради о светињи.

Одевање и изглед

У цркви треба да смо одевени пристојно, без препуних стомака, жвакаће гуме, упадљиве шминке, држања руку у џеповима, љубопитљивог посматрања осталих верника, смеха и разговора. Пристојно одевање искључује кратке сукње, шортсеве, сукње са дубоким изрезом, провокативну и пренападну одећу. Зачуђујуће је то што људи никад не постављају питање како да се обуку за одлазак у позориште или у госте пријатељима, а када иду у госте своје Господу и Спаситељу, за Његову Свету Трпезу, где добијају дар живота, ту се о начину облачења или непотребно полемише или се на то чак и не обраћа уопште адекватна пажња. Недопустиво је коришћење мобилних телефона у цркви! Као што и у својим и туђим домовима поштујемо одређена правила понашања, како би наш живот у заједници био олакшан и служио на међусобну радост, поштовање и љубав, па су нам та правила сасвим природна и разумљива, тако и у храму треба да будемо природни, не претварајући се у роба правила, како не бисмо спутавали дух љубави и молитве, али ни да се према храму односимо нехајно, бахато и без поштовања јер се налазимо на светом месту.

Како се крстимо?

Све свештене радње и све молитве освећују се знаком крста. Крстимо се тако што у једно саберемо три прста десне руке – палац, кажипрст и средњи прст, а мали и домали прст савијемо на длан. Три спојена прста симболизују Свето Тројство – Оца, Сина и Светога Духа, док су два прста на длану симбол двојства Христове природе – божанске и људске. Са три састављена прста дотичемо најпре чело, посвећујући Богу свој ум, и говоримо: "У име Оца", затим део испод груди, посвећујући Богу своје срце, изговарајући: "и Сина", а на крају додирујемо десно па лево раме, посвећујући Богу своју снагу, говорећи: "и Светога Духа". Завршавамо са "Амин", што значи: "Нека тако буде". Погрешно је крстити се "у ваздуху", на брзину, импровизовати крсни знак кратким потезима испред себе у знаку малог ромба, не довршити га сасвим, а нарочито га злоупотребљавати у сујеверне сврхе. Знаком крста – под условом да смо се прекрстили исправно – освећујемо себе, читаво своје биће. Крсним знаком растерују се нечисте силе, њиме се исповеда наша вера у Бога и Васкрсење, као саставни део наших молитава.

Благослов

Свештенослужитељу прилазимо смерно, целивамо му руку, изговарајући: "Оче, благословите" или, у случају да је реч о епископу, "Благословите, владико/преосвећени". Верник тада од свештенослужитеља добија благослов руком чији прсти формирају слова ИСХС, што су почетна слова Спаситељевог имена. За време службе, када свештеник благосиља народ, сви треба да повију главе смерно, примајући тај благослов као од самог Господа. Овим поклоном верни изражавају своју благодарност Богу на Његовој благодати и милости. Посебна врста благослова је онај на почетку Свете Литургије, када свештенослужитељ изговара речи: "Благословено Царство Оца и Сина и Светога Духа", чиме се благосиља, по Божијој благодати, читаво литургијско сабрање и све што ће се на њему догађати. Зато је јако важно доћи пре почетка Литургије и присуствовати јој од почетка до краја, а не каснити, поготово што се, нашим накнадним пролажењем кроз храм, ремети молитвени мир.

Паљење свећа

Свеће треба куповати искључиво у храму јер су на том месту освештане, а тиме се помаже и живот и рад храма у коме се молимо и добијамо дарове од Господа. То се односи и на све друге црквене предмете. Иако је из практичних разлога устаљена пракса да се на горњој површини пале свеће за здравље и благодат живима, а на доњој за покој душама умрлих, у Христу су сви живи, па се не треба оптерећивати формалном страном овог чина.

Прилози

Верници, по свом нахођењу и могућностима, добровољно дају прилог за свети храм, у знак захвалности за благодатне дарове које добијају у њему, разумевајући да су прилози потребни како би се храм могао даље изграђивати и организовати духовни живот и свештене радње. Прилог је наше добротинство којим враћамо Господу од онога што нам је Он Сам дао.